

PIŠE BRUNO LUCIĆ
 SNIMIO TONČI PLAZIBAT/CROPIX

TRI URE KULTURE ŠIROKI JAVNI RAZGOVOR O DUBROVAČKIM LJETNIM IGRAMA U DOBA TURIZMA

Dva tjedna prije službenog predstavljanja programa 66. dubrovačkih ljetnih igara, u Narodnoj je knjižnici održan javni razgovor. On je prije svega bio posvećen mladima, učenicima i studentima, no, što se tiče broja studenata, tu je javna tribina, hotimično ili ne, bila sabotirana jer se u isto vrijeme na Sveučilišnom kampusu održavalo predstavljanje nove knjige Nina Raspudića.

Vratiti 'mulcima' Igre

Bez obzira na to, "mnoge su teme izvučene iz tepiha", kako je to na početku rekla Mani Gotovac. Uz nju su u raspravi sudjelovali: intendant Igara Mladen Tarbuk, dekan Akademije za dramsku umjetnost Sveučilišta u Zagrebu Borna Baletić, diplomirana pijanistica Marija Grazio, skladatelj Delo Jusić, kazališni kritičar Jovica Popović, Aljoša Lečić, Davor Ljubimir, Marin Ivanović i mnogi drugi.

Pozornica je daska koja život znači, a u Dubrovniku je pozornica kamen koji život znači. Dubrovačke ljetne igre nastale su iz jedne metafore i jedne usporedbe. Kada je Marko Fotez predložio Lovrijenac kao pozornicu, to je bila usporedba, nakon toga na Lovrijencu se izveo "Hamlet", a "Hamlet" je svjetska metafora – započela je Gotovac.

Počela su reagiranja iz publike koja su se isprva uglavnom odnosila na sjećanja iz nekih davnih vremena iz slavne povijesti Igara.

Protiv straha od kulture

Dajte dubrovačkoj djeci neka nastupaju! – reagirao je, među ostalim, Delo Jusić prisjećajući se dana kada su i najmlađi bili sudionici predstava.

Dalje su se nizale kritike i prijedlozi koji se tiču nedostatka prostora, prave i velike koncertne dvorane, gubljenja ambijentalnih prostora, te je "pao" i prijedlog da se repriziraju neke predstave s početka Igara.

Aljoša Lečić je naveo kako je jedan problem Igara to što mladi danas imaju odbojnost prema kulturi.

Više nisu mogući stari Drž ali Igre neće biti ni u

Čule su se različite dijagnoze i analize sadašnjosti festivala te planovi za budućnost. Pozivalo se pomlađivanje, zarada na tradiciji, uvođenje festivalske pristojbe, izlazak izvan zidina... Mani Gotovac je demantirala da će se bilo koja predstava ili koncert ovogodišnjih Igara održati u Lazaretima

Ivana Medo Bogdanović, Mani Gotovac i Mladen Tarbuk

Nedavno sam razgovarao s jednom mladom i pametnom djevojkom koja je rekla da joj je kultura "pegla". Jednostavno treba srušiti taj zid između mladih i kulture – osvrnuo se Lečić.

Dubrovačke ljetne igre nisu kultura, one su umjetnost, kreacija, stvaranje i ponovno otkrivanje, ali vratit ćemo Bobu Jelčića – komentirala je Gotovac.

Potrebno je "izbiti" taj strah od kulture kod mladih – složili su se svi prisutni. Zatim se za riječ javio i Jovica Popović.

Kazalište je jedan okvir

za ogledalo. Dubrovčani su pomalo narcisoidni i oni vole svoj grad, ali oni, za razliku od Narcisa, svoj odraz ne vide u jezeru ni u ovom bistrom moru, nego ga oni trebaju vidjeti u kazalištu. Kazalište je integralni dio identiteta; kad Dubrovnik izgubi kazalište, to nije više Dubrovnik – rekao je Jovica Popović.

Ljubimir je istaknuo da je potrebno potencirati suradnju obrazovnih ustanova i Dubrovačkih ljetnih igara kako bi se u edukaciji postiglo njegovanje afiniteta za kulturu kod zainteresiranih daka. Damir Milat, ravnatelj

Jedna pametna djevojka rekla je da joj je kultura 'pegla'. Treba srušiti taj zid između mladih i kulture', kazao je Aljoša Lečić

Dubrovačkog simfonijskog orkestra, naglasio je problem koncertnih dvorana i činjenicu da su Igre izgubile mnogo prostora u Gradu.

Na spomen Lazareta, Mani Gotovac je demantirala da će se bilo koja predstava ili koncert ovogodišnjih Igara održati u Lazaretima.

3D – Dubrovnik, domovina i država

Tomo Vlahutin, bivši ravnatelj Igara, rekao je da više nikada neće biti Držića na Gundulićevoj poljani kako je nekada bilo, niti će više biti predstava na starim lokacija-

ma, niti će biti izvedene kao nekad.

Pitam se zašto se Gundulićeva poljana ne može zauzeti na, recimo, sedam dana kako bi se tamo pripremila predstava? Zašto više nema uske suradnje između Igara i HRT-a ili bilo koje druge televizije. Snimljenim bi se materijalima kvalitetno mogao popuniti programski prostor. Da ne spominjem sve snimljene materijale iz povijesti Igara koje se nalaze u prostorijama Hrvatskog radija. Svi bi se ti materijali mogli prodati – dođao je Vlahutin.

Igre su neisplative

Borna Baletić je izrazio želju da na Igrama surađuje nekoliko akademija te da, po njegovu mišljenju, nije rješenje da Dubrovnik pripada samo Dubrovčanima, nego da svi koji su uključeni u proces stvaranja Igara, ali i općenito, trebaju prihvatiti Dubrovnik kao "svoj grad".

Je li Dubrovnik hrvatski, svjetski ili mediteranski grad? – pitala je Gotovac prisutne.

On je prije svega mediteranski – odgovorio joj je Viničije B. Lupis, te nadodao:

Dubrovački ansambl treba pojačati, treba vratiti baštinu u sklopu Mediterana, potreban nam je klasični teatar u suvremenim vremenima.

Dakle, potrebna nam je kombinacija 3D, treba spojiti državu, domovinu i Dubrovnik u jedan kontekst jer Dubrovnik je grad Europe i svijeta. Svuda je kriza u Europi, ali ajmo Eu-

U GOSTITELJSTVA

ići na trgovima, Lazaretima

Delo Jusić založio se za angažman mladih

ropi pokazati da mi to možemo bolje – kazala je Gotovac.

Spomenut je i prijedlog uvođenja "festivalne takse" koja bi se mogla naplaćivati u sklopu boravišne pristojbe. Također su navedene i sugestije da se Igre trebaju umrežavati s drugim domaćim ili stranim institucijama te da trebaju biti samoodržive. **Adriana Kremenjaš Daničić** je predstavnicima Igara sugerirala da proizvode u sklopu Igara treba izvoziti vani. Prema njezinu mišljenju, sada je kasno govoriti o Igrama u 2015., ali nije kasno govoriti o Igrama u 2016. ili 2017.

Mnogi sudionici rasprave predložili su širenje Igara izvan zidina, na Rijeku dubrovačku, ljetnikovce izvan Grada, Lapad i Gruž.

– U Gradu živi najviše 800 stanovnika, dok u Rijeci dubrovačkoj njih 15 tisuća. Još jedan potencijal Igara jest edukacija kroz marketing za sve uzraste – nadovezao se Lečić.

Na spomen mogućnosti financiranja, reagirao je Mladen Tarbuk.

'Kazalište je integralni dio identiteta; kad Dubrovnik izgubi kazalište, to nije više Dubrovnik', rekao je Jovica Popović

– Ja ću to sada ovdje morati reći, ali Dubrovačke ljetne igre potpuno su neisplativ festival. Kapacitet ispred Svetog Vlaha je oko 800 posjetitelja, malo više od HNK koje je jedno malo austrijsko provincijsko kazalište – završio je Tarbuk.

A što je s politikom?

Posljednji se javio glumac **Maro Martinović**.

– Ovdje se govori o kulturi i umjetnosti, ali nitko ne govori o politici. Da ima političke volje, mogao bi se isprazniti Revelin ili Gundulićeva poljana! Imate li vi političku moć i tko stoji iza vas? – pitao je Martinović intendanta i predstavnik Igara.

Škola bez Igara

•• Pozivu da sudjeluju u raspravi odazvale su se i prisutne gimnazijalke koje su rekle kako u školi, na satu književnosti u sklopu hrvatskog jezika, ne uče ništa o Dubrovačkim ljetnim igrama te da su mladi itekako prisutni na predstavama, ali ih se ne primjećuje.

– Najbolje što se u ovom trenutku može što se tiče politike jest ne govoriti o politici! – replicirala je Gotovac.

Na primjedbu da intendanta postavlja Ministarstvo kulture, a to je ipak politička odluka, Gotovac se nije upuštala u raspravu te je dodala kako je izbor intendanta prije svega izbor kvalitete, iskustva i umijeća, a ne političko pitanje.

– Slažem se s gospodinom Vlahutinom, neće više biti izvedbi Držića ni Vojnovića kako je nekada bilo, ali cilj ovog razgovora jest otkrivanje značenja Igara, i to iznova. Osjeti se potreba razgovora o Igrama i mogu reći da smo dosta vaših sugestija na ovaj ili onaj način integrirali u program. Ovaj se razgovor nastavlja u Zagrebu pa se onda ponovno vraćamo u Dubrovnik prije, ali i tijekom Igara. Nadam se da će razgovori koji su pred nama biti još otvoreniji i kritičniji – zaključila je Gotovac na kraju gotovo tro-satne konzultacije s Dubrovkinjama i Dubrovčanima.